

MEDEZEGGENSCHAP

WAARAAN MOET EEN DIGITAAL SYSTEEM VOOR OR-VERKIEZINGEN VOLDOEN?

VOORAF: DE ONDERNEMINGSRAAD (OR) IS VERANTWOORDELIJK VOOR RECHTSGELDIGE VERKIEZINGEN

1. Reglement.

WOR-proof verkiezingen worden gerealiseerd op basis van een WOR-proof or-reglement. Vakbonden hebben de taak voorlopige reglementen te toetsen aan de WOR. Op verzoek adviseren zij ook over gewijzigde reglementen. Tip: neem het SER-voorbeeldreglement integraal over, dat is de beste vertaling van de WOR naar de praktijk van de or (www.ser.nl). Toets afwijken hiervan bij de vakbond, om ongeldige verkiezingen te voorkomen.

2. Niet afwijken van reglement.

Een or mag niet afwijken van zijn reglement. Bij or-verkiezingen moeten de verkiezingsartikelen van het or-reglement exact worden toegepast/uitgevoerd. Ook het digitale kiessysteem moet overeenkomen met wat in het reglement is bepaald. Anders levert de verkiezing een onreglementair tot stand gekomen or op, die geen rechtsgeldige besluiten kan nemen.

3. Verkiezingscommissie.

Het is aan te bevelen dat de or een verkiezingscommissie instelt. De verkiezingscommissie moet een neutrale commissie zijn, bestaande uit ten minste drie mensen, onder wie geen medewerkers die belang hebben bij de uitslag, dus geen medewerkers die zich kandidaat gaan stellen. De ambtelijk secretaris is wel handig, en een neutrale medewerker van buiten de or is ook goed voor het objectieve karakter van de commissie.

4. Kiesregister.

- a. De verkiezingscommissie is verantwoordelijk voor een correct kiesregister, dat de basis vormt voor deelname van medewerkers aan de verkiezingen.
- b. Als eerste actie in het verkiezingstraject moet dus het kiesregister (ook wel de kieslijst genoemd) opgesteld worden. Dat vermeldt de namen van de medewerkers die volgens het reglement passief en actief kiesrecht hebben. Dus een lijst van in de onderneming werkzame personen die volgens het reglement lang genoeg in dienst zijn om te mogen stemmen of zich kandidaat te mogen stellen. Let op: de WOR beschouwt uitzendkrachten die langer dan twee jaar werkzaamheden verrichten die bijdragen aan de doelstellingen van de onderneming ook als 'in de onderneming werkzaam'. Ook 0-urencontracters en werknemers met tijdelijke contracten behoren tot de 'in de onderneming werkzame personen'. Gewoonlijk verstrekt de verkiezingscommissie aan de afdeling HRM/personeelszaken de criteria waarmee een werknemer actief of passief kiesrecht heeft, waarna HRM/personeelszaken de betreffende werknemers uit de personeelsadministratie filtert.
- c. Ter controle wordt het kiesregister aan de medewerkers voorgelegd, die de verantwoordelijkheid hebben eventuele fouten, binnen de daarvoor in het reglement gestelde termijn, kenbaar te maken aan de verkiezingscommissie.

5. Kandidatenlijst.

De verkiezingscommissie is verantwoordelijk voor de controle van de ingediende kandidatenlijsten en kandidaten. Een lijst is geldig wanneer indiener en kandidaten aan de bepalingen van de WOR (9.2 a en b) en het eigen reglement (diensttijd criterium) voldoen.

EISEN AAN EEN DIGITAAL KIESSYSTEEM

1. Een digitale verkiezingstool moet niet slechts de elektronische stemming faciliteren, maar een geldig verkiezingstraject opleveren. Zo wordt de or ondersteund in een WOR-proof verkiezingstraject en loopt de aanbieder niet het risico dat zijn naam verbonden wordt aan een verkiezing die achteraf voor de rechter komt en ongeldig verklaard wordt. Een goede aanbieder checkt als eerste stap het or-reglement.
2. Als het digitale systeem het gehele verkiezingstraject beslaat, dus van kandidaatstelling tot en met stemming en uitslagbepaling, dan moet vooraf goed gekeken worden of de kandidaatstellingsprocedure WOR-proof is ingericht. Is die conform art. 9 lid 2 van de WOR?
Namelijk: kandidaten worden voorgedragen op kandidatenlijsten door werknemersorganisaties (de zogenaamde vakbondslijsten) en ongeorganiseerde medewerkers + leden van een bond die geen lijst indient (de zogenaamde vrije lijsten).
3. Het verkiezingsproces moet objectief controleerbaar zijn. Als bijdrage daaraan legt de *facilitator* van het digitale kiessysteem een (kort) logboek aan waarmee inzichtelijk gemaakt wordt welke stappen er in het proces gezet zijn. Ook levert het systeem een volledig 'proces verbaal' van de uitslag.
4. Het digitale systeem draagt bij aan de transparantie van het verkiezingsproces. Vooraf worden de verantwoordelijkheden van verkiezingscommissie en de aanbieder van de digitale tool onderscheiden en vastgelegd.
5. Het digitale systeem moet de toegankelijkheid van de verkiezingen waarborgen (door bijvoorbeeld het aanleveren van informatiebronnen die voor medewerkers begrijpelijk zijn. Denk aan film, handleiding, etc). Dit houdt ook in dat voor alle kiesgerechtigden het digitale systeem makkelijk toegankelijk moet zijn. Ondernemingsraad en leverancier beoordelen samen of digitale verkiezingen passen bij de organisatie.
6. Het digitale systeem zorgt dat er niet gefraudeerd kan worden:
 - a. het systeem moet borgen dat iedere kiesgerechtigde maar één stem kan uitbrengen.
 - b. bij verlies van de unieke stemcode: duplicaatcodes (dezelfde code opnieuw aan dezelfde kiesgerechtigde) mogen alleen verstrekt worden indien het technisch onmogelijk is om dezelfde stemcode meer dan een keer te gebruiken. *Extra* codes mogen niet verstrekt worden.
 - c. het systeem moet borgen dat alleen kiesgerechtigde personen de gelegenheid krijgen te stemmen (het systeem zorgt dat de stemcodes alleen afgeleverd worden bij de door de verkiezingscommissie aangeleverde kiesgerechtigden)
7. Het digitale systeem moet het stemgeheim borgen: de uitgebrachte stem mag niet direct herleidbaar zijn tot de kiezer. Het systeem registreert wel welke kiezer zijn stem heeft uitgebracht (in elk geval nodig wanneer sprake is van gecombineerd digitaal stemmen en per post) maar registreert niet welke stem naar welke kandidaat gaat.
8. Het digitale systeem moet garanderen dat de bezwarenprocedure or-verkiezingen uit het reglement (SER-modelreglement art.16) onverkort toepasbaar is.

DE AANBIEDER VAN EEN DIGITAAL KIESSYSTEEM BORGT BOVENSTAANDE NORMEN IN ZIJN PRODUCT EN BIJ ZIJN MEDEWERKERS, EN VEREIST COMMITMENT AAN DEZE UITGANGSPUNTEN VAN EVENTUELE DERDEN DIE MET ZIJN SYSTEEM WERKEN.

Aanbieders die voldoen aan bovenstaande criteria zijn www.wiekiesjijor.nl en www.inkesta.nl